

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVIII. Soluitur argumentum ex comparatione legum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

SECVNDO, in liberatione à seruitute legis diuine moralis. Nam lex sine gratia non potest impleri, & tamen minatur pœnam, nisi impleatur, atque ideo premit, ac tenet homines, tanquam seruos; sed gratia Christi liberat nos ab isto timore, & seruitute: non quidem eximendo nos ab obligatione implendæ legis, sed aspirando caritatem, per quam facile libenter legem impleamus. De qua Apostolus 2. Corinth. *Vt Spiritus Domini, ibi libertas.* Et Galat. 3. *Christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum.* Vnde A. G. STINVS lib. de continentia, cap. 3. *Non sumus, inquit, sub lege bonum quidem iubente, non tamen dante, sed sumus sub gratia, qua id, quod lex iubet, faciens nos amare, potest liberare imperare.*

TERTIO, in liberatione à seruitute cærimonialium & iudicialium præceptorum Moïsi. de qua Actor. 15. *Quid tenent imponere iugum super ceruices discipulorum, &c.* Et Galat. State, *Et nolite iterum iugo seruitutis contineri.* Quod autem sumus liberati ab obedientia Prælatorum, nusquam legimus, sed contrarium potius, cum Paulus clamet: *Obedite Præpositis vestris.*

Quocirca Petrus & Paulus præuidetes in spiritu hæreticos huius temporis, qui prætextu libertatis, neque ieiunium iudicatum ab Ecclesia, nec ullam aliam legem ferre possunt, frequentissimè inculcare voluerunt, vt obedientiam Superioribus etiam Ethnicis exhiberemus, 1. Pet. 2. *Subiecti estote, inquit, non humana creatura propter Deum.* Et infra: *Quasi liberi, non quasi velamen habentes malitiæ libertatem.* Et 2. Pet. 2. De hæreticis inquit: *Libertatem illis promittentes, cum ipsi serui sint corruptionis.* Et Paulus Gal. 5. *Vos in libertatem, inquit, vocati estis, tantum ne libertatem in occasionem detis carnis.*

CAPVT XVIII.

Soluitur argumentum ex comparatione legum.

SEXTVM argumentum; Si Deus voluit Christianos esse liberos a cærimonis Iudaicis, aliisque posituis legibus Testamenti veteris, ergo etiam a cærimonis, quas Pontifices introduxerunt, & ab aliis huma-

humanis legibus. Nam si debuimus habere leges positivas, præstitisset habere diuinas, quàm humanas. Præterea nihil nobis prodesset, immò potius obesset illa liberatio à legibus Iudaicis. Nam leges illæ dicuntur *iugum importabile* à B. Petro, Actor. 15. tum propter multitudinem, tum propter obligationem ad peccatum. Alioqui enim res ipsæ singulæ in se graues non erant, nedum importabiles: At leges positivæ Christianorum sunt decuplo plures, quàm essent illæ Iudaorum, ut patet conferenti volumina Iuris canonici, & tomos Conciliorum, cum Pentateucho Mosis. Si ergo istæ omnes leges ad pœnam æternam obligant, præstitisset nobis habere legem Mosis.

Et confirmat CALVINVS argumentum suum testimonio B. Augustini, qui in epistol. 119. cap. 19. de ritibus Ecclesiasticis temerè introductis cõqueritur, & ait: *Ipsam religionem quam paucissimis & manifestissimis celebrationum Sacramentis misericordia Dei liberam esse voluit, seruilibus oneribus premunt, & tolerabilior sit conditio Iudaorum, qui etiam si tempus libertatis non agnouerint, legalibus tamen sarcinis, non humanis presumptionibus subiiciuntur.* Hæc ille. Subiungit Calvinus lib. 4. Institut. cap. 10. §. 13. *Si in seculum nostrum incidisset sanctus ille vir, quibus querelis deplorasset eam, qua nunc est, seruitutem? Nam & numerus est decuplo maior, & singuli apices centuplo rigidius, quàm tunc, exiguntur. Ita fieri solet, ubi semel peruersi isti legislatores imperium occuparunt, nullum finem iubendi, & vetandi faciunt, donec ad extremum morositatis perueniunt.*

RESPONDEO; à cærimoniis & iudicialibus præceptis Mosis voluit Christus nos esse liberos, quia cærimoniæ illæ, figuræ erant Testamenti noui, & proinde, re ipsa præsentē cessare debuerunt; iudicialia quoque præcepta pertinebant ad politiam populi Dei secundum illum statum, & idcirco statum illo mutato, necesse fuit etiam ipsa præcepta mutari: *Translatio enim Sacerdotio, inquit Apostolus Hebr. 7. necesse est & legis translatio fiat.* Non autem sequitur, debere nos nullas habere politicas & Ecclesiasticas leges, si illas Mosis habere non debemus.

Ad id, quod obiicitur de numero & grauitate legum pontificiarum, RESPONDEO, sine comparatione vlla esse pauciores

ooo ;

ciore

ciores & leuiore pontificias leges illis Mosaicis. Nam leges absolute impositæ omnibus Christianis, vix inueniuntur alia, quàm quatuor, nimirum de seruandis Festis, & de seruandis Ieiuniis, de Confessione singulis annis semel faciendâ, & de sacra Communione sumenda in Paschate. Ceteræ omnes, quibus pleni sunt tomi Conciliorum, & libri Iuris canonici, vel non sunt leges, sed admonitiones, vel piæ institutiones sine obligatione ad culpam: quales sunt plurimi ritus Christianorum. Nec enim peccant, qui citra contemptum, vel non recitant angelicam Salutationem ter in die, vel non hauriunt ramum oliuæ in die palmarum, vel non aspergunt se aqua lustrali, cum templum ingrediuntur, vel non rudiunt pedes tempore sacrificij, &c. & tamen his & similibus Ecclesiam grauari, Caluinus clamat. Vel sunt leges conditionales, impositæ iis, qui volunt ad sacros Ordines admitti, vt de Celibatu: quæ non grauant Ecclesiam, cum nemo teneatur fieri Clericus vel Monachus; vel sunt regulæ præscriptæ non omnibus, sed solis iudicibus Ecclesiasticis, vt eas sequantur in causis diiudicandis; vel sunt censuræ, & poenæ latæ in eos, qui ius diuinum violant, sine quibus disciplina nullo modo conseruari potest; vel sunt explicationes dogmatum fidei, & legis diuini, quæ etiam nullum nouum onus Christianis imponunt. At leges Mosaicæ omnibus & singulis Iudæis impositæ, innumerabiles erant, de Purificationibus, de Sacrificijs, de ciborum delectu, &c. Itaque non oportet comparare Pentateuchum cum tomis Conciliorum, & libris Iuris canonici, sed cum paruo Catechismo. Potest enim Christianus saluari, si solum Catechismum paruū nouerit.

Quod autem attinet ad grauitatem legum, nulla etiam comparatio est inter seueritatem Iudaicarum, & leuitatem Ecclesiasticarum. Nam ex quatuor nostris legibus, nulla est, quæ non sit potius determinatio Iuris diuini, quàm noua et penitus. Nam Iure diuino tenemur aliquod tempus dedicare cultui Dei, & aliquando ieiunare, confiteri, & communicare. Itaque Pontifices solum determinauerunt tempora: & responde si qua est difficultas in his legibus, magis referenda est in Ius diuinum, quàm in ius posituum, & præcipue circa confessionis præceptum, quod habetur omnium durissimum. Nec enim Confessio peccatorum dura quibusdam est, quia

fieri debet tali tempore, sed quia fieri debet absolutè. Neque de hoc dubitari potest.

Deinde, determinatio temporis Festorum & Ieiuniorum, à Pontificibus facta, mitissimam obligationem habet. Nam ad ieiunia non obligantur, nisi qui possunt; vnde excipiuntur pueri, senes, ægroti, &c. Similiter in festis tenemur à seruilibus operibus abstinere, & Missam audire, sed cum multis exceptionibus; nam non debent cessare opera necessaria, vel valde vtilia humanis corporibus, vt medicorum, pharmacopolarum, coquorum, &c. Pari ratione, qui impeditus iusta de causa, Missæ non interfuit, non iudicatur deliquisse. At Iudæi ad eò seuerè tenebantur in Sabbatis vacare, vt ne ignem quidem accendere possent, vel cibos coquere. Et quidam qui solùm ligna collegerat die Sabbati, iussu Domini lapidatus fuit, Num. 15.

Ad Augustinum dico, malitiosè Caluinum verbis Augustini voluisse abuti. Ille enim non conqueritur de ritibus à Pontificibus institutis, sed de quibusdam consuetudinibus particularibus vulgi, & hominum rudium, quæ paulatim obtinent vim legis, quæ quando nimium crescunt, deberent Episcoporum auctoritate tolli, & abrogari. *Omnia, inquit, talia, quæ neque sanctarum Scripturarum auctoritatibus continentur, neque in Conciliis Episcoporum statuta inueniuntur, neque consuetudine vniuersæ Ecclesiæ roborata sunt, sed diuersorum locorum diuersis moribus innumerabiliter variantur, ita vt dix, aut omnino nunquam inueniri possint causa, quæ in eis instituendis homines sequuti sunt, sibi facultas tribuitur, sine ulla dubitatione rescanda existimo. Quamuis enim neq; hoc inueniri possit, quomodo contra fidem sint, ipsam tamen religionem, quam paucissimis &c. vt supra.*

Itaque vides, Augustinum omnino seruari velle eas leges, quas Episcopi in Conciliis statuerunt, vel vniuersæ Ecclesiæ consuetudo roborauit. eiusmodi autem sunt omnes illæ, quas nos Ecclesiasticas leges appellamus, nec enim in tomis Conciliorum, vel in voluminibus Iuris canonici seruarentur,

si non ab Episcopis, sed à priuatis nescio quibus hominibus latæ fuissent.